

زهرا رهنیزی روزنامه‌نگار

قدرت نظامی‌شان نیست، بلکه هر کشوری که بتواند به تکنولوژی‌های روز دست پیدا کند و باعث پیشرفت و خلق فناوری‌های جدید شود، دست برتر را خواهد داشت. همین مساله باعث‌شده رقابت سنگینی میان کشورهای پیشرفته و نیمه‌پیشرفته برای رسیدن به تولیدات علمی به‌روزتر شکل بگیرد و دانشگاه‌های معتبر دنیا هرکدام گوی سبقت را از یکدیگر بریايند. در این میان نظام‌های رتبه‌بندی جهانی همانند یک داور بیرونی هرساله میزان پیشرفت علمی هر کشور را اندازه گرفته و کشورهای پیشرو در تولیدات علمی را به دنیا معرفی می‌کنند. چندی‌پیش بود که نظام رتبه‌بندی سایمگو از ارتقای یک‌پله‌ای ایران در تولیدات علمی و همچنین ۲ پله‌ای کشورمان در حوزه ارجاعات به مقالات تولیدی خبر داده بود، مساله‌ای که نشان می‌دهد حالا کشورمان در زمره برقدرت‌ترین‌های دنیا قرار گرفته‌ونه‌تنها در منطقه‌خاورمیانه بلکه میان بیش از ۱۸۰ کشور حرفی برای گفتن داشته باشد. برتری کشورها در حوزه علمی یعنی در همه حوزه‌های نظامی، پزشکی، صنعتی، اجتماعی و... آن کشور از دیگر همسایگانش جلوتر است، البته این بدان معنی نیست که همه آنچه در حوزه علم تولیدشده امکان عملیاتی شدن در آن کشورها را دارد، چراکه قطعاً تبدیل آنچه روی مقالات منتشر می‌شود به فناوری و تکنولوژی به همین سادگی‌ها هم نیست، اما طبیعتاً تولید دانش یکی از اصلی‌ترین مولفه‌ها برای قرارگیری کشورها در زمره برقدرت‌ترین‌ها محسوب می‌شود.

آنچه در این میان مهم به‌نظر می‌رسد، ارتباط میان دانشگاه‌ها با بخش‌های مختلف صنعتی‌است، موضوعی که باعث می‌شودنتها دانشگاه‌ها در جریان مشکلات این بخش که همانندقلب کشورهابرای ادامه حیات است، قرار بگیرند بلکه از طرف دیگر منجر به ارائه راهکارهای علمی و به تبع خلق فناوری‌ها و تکنولوژی‌های جدید در راستای حل مشکلات صنعت نیز می‌شود، مساله‌ای که قطعاً به‌دیگر بخش‌های جامعه نیز سرایت کرده و در عمل می‌تواند کشورها را در شمار پیشرفته‌ها قرار دهد. ازسوی دیگر سرعت بالای رشد فناوری و تولید تکنولوژی‌هایی که شاید در روزگاری جزء خیال‌پردازی‌های بشر محسوب می‌شود، باعث شده وقفهای کوتاه در مسیر پیشرفت علمی، کشورها را اسال‌ها عقب‌بندازد. در این میان البته نمی‌توان نقش مهم تربیت نیروی انسانی متخصص را نیز نادیده گرفت، چراکه بار اصلی تولید علم در همه کشورها در کنار اعضای هیات‌علمی، برعهده دانشجویان تحصیلات تکمیلی است، مولفه‌ای که کشور ما در آن جزء یکی از سرآمدترین‌ها در دنیا به‌شمار می‌رود و همین مولفه باعث‌شده امروزه ایران یک‌درصد تولیدات علمی دنیا را انجام دهد. با همه این تفاسیر هنوز در داخل کشور مشکلات زیادی برای استفاده از دانش تولیدی وجود دارد، موضوعی که البته با حادث‌شدن تحریم‌ها، باعث تغییرنگرش بخش‌های داخلی به دانشگاه‌هاشده و حال‌ماکز آکادمیک کشور به اصلی‌ترین نهاد برای رفع مسائل صنایع تبدیل شده‌اند. در این گزارش به‌سراغ سیداحمد معتمدی، رئیس دانشگاه صنعتی امیرکبیر رفتیم تا برایمان از چگونگی اعضای هیات‌علمی، برعهده دانشجویان و مشکلات داخلی برای عدم استفاده از دانش تولیدی توسط دانشگاه‌ها بگویند که در ادامه می‌خوانید.

۱۱۱

داشتن قدرت علمی در دنیای امروز یکی از مولفه‌های مهم برای کشورها محسوب می‌شود و در حال حاضر نیز ایران در جایگاه پانزدهم دنیا در این حوزه قرار دارد. به‌نظر شما اتخاذ چه سیاستی باعث‌شده امروزه ایران در زمره برقدرت‌ترین کشورها از لحاظ علمی قرار بگیرد؟

خوشبختانه ما طی سال‌ها گذشته شاهد رشد سالانه کشور در حوزه علمی بوده‌ایم و طبیعتاً این مساله به‌خاطر سیاستگذارای‌های صورت‌گرفته در مجموعه کشور و همچنین فعالیت‌های انجام‌شده در دانشگاه‌ها است؛ بنابراین این روند ادامه‌دار بوده و خواهد بود و امروزه به این مرحله رسیده‌ایم که سال گذشته نیز این رشد شامل حال ایران شود و در زمره ۱۵ کشور جهان قرار بگیریم. مساله توجه به تولید علم و کیفیت آن که همان ارجاعات به مقالات ایرانی محسوب می‌شود، سال‌هاست که توسط مراکز مرتبط با این حوزه دنبال شده و خوشبختانه هرسال نیز نتیجه‌بخش بوده و توانسته‌ایم موفقیت‌های زیادی را در این زمینه کسب کنیم.

به‌رغم اینکه براساس نظام رتبه‌بندی سایمگو استاندارد به مقالات تولیدشده توسط دانشگاه‌های کشور ۲ پله رشد داشته، اما عملاً در داخل کشور این مساله نمود ندارد و تولیدات علمی آن‌طور که باید در بطن جامعه مورد استفاده قرار نمی‌گیرد، دلیل این مساله چیست؟
این مساله با موضوع تولید علم متفاوت است؛ چراکه ما در وهله اول با موضوع تولید علم روبه‌رو هستیم که نمود آن را در تولید مقالات می‌بینیم و رشد دانشجویان مقطع دکتری و کارشناسی ارشد و بالا رفتن کیفیت فعالیت دانشجویان این مقاطع قطعاً روی تولید علم و ارجاعات کشورها، دیگر به مقالات ایران اثرگذار بوده، همچنین توسعه مراکز تحقیقاتی میان‌این مهم تأثیرگذار بوده است، اما بحث استفاده از علم تولیدشده موضوع متفاوتی به‌شمار می‌رود؛ چراکه این مقالات یا از پروژه‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی نشأت گرفته یا نتیجه قراردادهای صنعتی است.

رئیس دانشگاه صنعتی امیرکبیر در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

ایران ظرفیت رسیدن به ۱۰ قدرت برتر علمی جهان را دارد

تولید علم و استفاده از آن در کشور ما جدا از یکدیگر حرکت می‌کند
متأسفانه نقص کشورمانیز آن‌است که عمدتاً تولیدمقالات ما حاصل فعالیت‌ها و پروژه‌های تحصیلات تکمیلی بوده، درحالی‌که در اکثر دانشگاه‌های معتبر دنیا بسیاری از مقالات منتشرشده هرچند توسط دانشجویان تحصیلات تکمیلی آنها صورت می‌گیرد اما از آنجایی که دانشجوی دکتری این کشورها، روی قراردادهای صنعتی فعالیت می‌کنند در نتیجه فعالیت آنها نشان‌دهنده رشد تکنولوژی است، درحالی‌که در کشور ما کمتر مقالاتی را می‌بینیم که ناشی از قرارداد‌های صنعتی باشد و به همین دلیل شاید اثر تولید این مقالات در کشور را شاهد نباشیم. در اصل اگر بتوانیم این مسیر را اصلاح کنیم، طبیعتاً ما حاصل مقالات تولیدشده در دانشگاه‌های ما نیز در بطن جامعه قابل رویت است. به‌عبارت دیگر، بحث تولید علم و استفاده از آن در کشور ما تا حدی جدا از یکدیگر در حال حرکت است، البته در دانشگاه صنعتی امیرکبیر شاخص‌های دیگری را نیز در نظر گرفته‌ایم و به‌رغم اینکه شاید در دنیا چندان به این شاخص‌ها توجه شود، اما ما آنها را دنبال می‌کنیم که ازجمله آن می‌توان به قراردادهای صنعتی اشاره کرد. چراکه ما در کنار رشد علمی‌مان، حتماً باید رشد این قبیل قرارداده‌ها و فعالیت‌های فناورانه را داشته باشیم و این کار را در دانشگاه خودمان دنبال کنیم.

ایران می‌تواند به ۱۰ قدرت برتر علمی دنیا تبدیل شود

تصور می‌کنید کشورمان می‌تواند درنهایت به چه جایگاهی در قدرت علمی دنیا دست پیدا کند؟

امروزه ما جایگاه پانزدهم دنیا را داریم که قطعاً رتبه بسیار خوبی است، همچنین نباید فراموش کرد هرچه به رتبه‌های بالاتر برسیم، ارتقای جایگاه‌مان سخت نیز می‌شود اما با توجه به رشدی که طی سال‌های اخیر داشته‌ایم، تصور می‌کنم رسیدن به ۱۰ قدرت برتر در این حوزه امکان‌پذیر است.

به عقیده شما مهم‌ترین مشکلات و موانع سد راه رشد علمی چیست؟
مشکلات مالی و مسائل اجرایی جزء موانع این حوزه به‌شمار می‌رود. همچنین در پذیرش مقالات برخی ژورنال‌ها با توجه به تحریم‌های موجود، سختگیرانه‌تر عمل می‌کنند و این مساله کمی در رقابت‌های بالا برای رسیدن به جایگاه نزدیک‌تر در قدرت‌های علمی جهان اثرگذار است، با این حال باید بگویم مانع خاصی در تولید علم به غیر از موارد ذکرشده نداریم و معتقدم می‌توانیم رشد فعلی کشور را ادامه دهیم.

دانشگاه‌ها باید در حوزه تولید فناوری نیز ورود جدی داشته باشند
توجه دانشگاه‌ها به تولید مقالات ISI یکی از انتقادهایی است که به مراکز آکادمیک کشور مطرح می‌شود و منتقدان معتقدند با این کار، کشور در مرز دانش حرکت می‌کند اما دانش تولیدی بیشتر از اینکه حلال مشکلات داخلی باشد، برای رفع نیازهای خارج کاربرد دارد، کمی در این‌باره توضیح دهید.

نباید این مساله را نادیده گرفت همان قدر که مقالات تولیدشده توسط دانشگاه‌های کشور به درد دیگر کشورها می‌خورد، به تبع مقالات آنها نیز توسط ما مورد استفاده می‌گردد و باید بگویم ما از علم تولیدشده در دنیا بیشتر بهره می‌گیریم. به همین دلیل بحث تولید مقالات ISI نباید نقد شود؛ چراکه تولید علم یک امر مثبت است و اگر ما یک‌درصد علم تولیدی دنیا را انجام می‌دهیم، به تبع ۹۹ درصد هم از علم تولیدی دنیا استفاده می‌کنیم و سطح برخی مقالات خارجی نیز بسیار بالاست. نباید معنی این حرف آن باشد که ما تولید علم‌مان را متوقف کنیم و دیگر در ژورنال‌های معتبر مقاله منتشر نکنیم.

تلاش دانشگاه امیرکبیر برای ایفای نقش در چرخه اقتصادی کشور
قطعاً باید این مسیر ادامه پیدا کند اما درکنار آن باید به بحث تولید فناوری نیز بپردازیم و در دانشگاه امیرکبیر به‌عنوان یک نمونه دو برنامه راهبردی مرتبط با این حوزه را داریم، یکی بحث ارتقای دانشگاه در رتبه‌بندی‌های جهانی است که عمدتاً امتیازات این بخش به همان بحث تولید مقالات برمی‌گردد،

دانشگاه

وزیر علوم در نشست خبری:

تغییر رشته فرزندان هیات‌علمی از سال آینده متوقف می‌شود

منصور غلامی، وزیر علوم روز گذشته در نشست خبری خود با اهالی رسانه که به مناسبت روز خبرنگار برگزار شد به سوالات رسانه‌ها در مسائل مختلف حوزه آموزش عالی کشور پاسخ داد.

انتقال فرزندان هیات‌علمی یکی از موضوعات مهم مطرح‌شده در این نشست بود. عالی‌ترین مقام مسئول در وزارت علوم در این باره توضیح داد: «این مهم جزء روال معمول دانشگاه‌ها محسوب می‌شود، با این حال از آنجایی که دانشگاه اصولاً در ترم یک، کمتر با انتقال موافقت می‌کردند این تسهیلات برای آنها درنظر گرفته شد که همچنان پابرجا خواهد ماند.» وزیر علوم درباره امکان تغییر رشته فرزندان اعضای هیات‌علمی گفت: «مقرر شده تا از سال آینده تغییر رشته فرزندان هیات‌علمی متوقف شود که اگر به تأیید نهایی برسد، تغییر رشته متوقف می‌شود. هیچ سهمیه‌ای مازاد بر ظرفیت پذیرش نیست و فرزندان اعضای هیات‌علمی صندلی کسی را اشغال نمی‌کنند.»

آغاز ترم جدید نودانشجویان از آبان ماه

شروع ترم جدید تحصیلی یکی دیگر از سوالات مطرح شده در این نشست بود که وزیر درباره آن این‌طور پاسخ داد: «در برخی از رشته‌ها داوطلبان بدون نیاز به شرکت در کنکور می‌توانند بر اساس سوابق تحصیلی اقدام به انتخاب از میان ۱۵۰ رشته کنند. داوطلبانی که براساس سوابق تحصیلی خواهان ورود به دانشگاه هستند در کنار کسانی که در کنکور شرکت می‌کنند، می‌تواند اوایل آبان‌ماه اقدام به ثبت‌نام کنند، البته این بدان شرط است که آزمون سراسری در موعد مقرر برگزار شود.» وزیر علوم با تأکید بر اینکه احتمال دارد ترم پیش رو به‌صورت آموزش مجازی برگزار شود، افزود: «درصورت مهیا بودن شرایط دانشجویان جدید برای آشنایی با دانشگاه به‌مدت ۲ تا ۳ هفته به‌صورت حضوری در دانشگاه حاضر شده و در خوابگاه اسکان داده می‌شوند و در کنار این دانشجویان تعدادی از دانشجویان پذیرفته شده در سال‌های قبل که واحد عملی و تحقیقاتی دارند نیز براساس برنامه‌هایی منطبق با پروتکل‌های بهداشتی در دانشگاه حضور پیدا می‌کنند، از این رو می‌توان گفت که ترم تحصیلی آینده ترکیبی از حضوری و مجازی با تأکید بر آموزش‌های مجازی خواهد بود.»

پیش‌بینی رشد ۳ برابری درآمد دانشگاه از قراردادهای صنعتی

در بحث حرکت به دانشگاه‌نسل سوم سه اقدام را مدنظر قرار داده‌ایم که اولین آن افزایش قرار دادهای صنعتی است. خوشبختانه طی سال‌های اخیر اتفاقات خوبی در این زمینه افتاده و در سال جاری نیز رشد بسیار خوبی را شاهد هستیم و درآمدهای دانشگاه از این حوزه رشد خوبی خواهد داشت. تصور می‌کنم نسبت به سال گذشته شاهد رشد ۳ برابری باشیم. اقدام دیگرمان بحث نوآوری است که در این زمینه رشد شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور را شاهد هستیم و به‌طور کلی کشور در این زمینه پیشرفت‌های بسیار خوبی را داشته تا جایی که امروزه بیش از ۴ هزار شرکت دانش‌بنیان فعال داریم. در دانشگاه امیرکبیر در طول ۶ سال گذشته شاهد رشد ۱۶ برابری شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور بوده‌ایم و خوشبختانه در این حوزه با رشد چشمی همراه بوده‌ایم. آثار فعالیت این شرکت‌ها را نیز در همه حوزه‌ها شاهد هستیم تا جایی که تصور می‌کنم در بحث کرونا اگر همین شرکت‌ها نبودند، کشور با مشکلات اساسی روبه‌رو می‌شد. برنامه سوم‌مان نیز بحث مهارت‌افزایی است که شامل همه دانشجویان دانشگاه در همه مقاطع می‌شود؛ چراکه همه دانشجویان در زمان فراغ‌التحصیلی باید مهارت‌های لازم را برای جذب در بازار کار متناسب با رشته خودشان داشته باشند و به‌خصوص در سال جاری برنامه ویژه‌ای برای این حوزه داریم، از این‌رو می‌توانم بگویم دانشگاه‌های کشور طی سال‌های اخیر حرکت‌های خوبی را در جهت رفع نیازهای کشور برداشته‌اند.

باید بیشتر به نیازهای داخلی کشور توجه شود

طی دهه‌های اخیر توانسته‌ایم در حوزه تربیت نیروی انسانی در مقطع تحصیلات تکمیلی رشد کمی خوبی را داشته باشیم، اما در حوزه کیفی انتقاده‌ها به این حوزه وارد است، به‌نظر شما امروزه باید رشد کمی این حوزه را متوقف کنیم یا باید درکنار رشد کمی، به رشد کیفی به شکل ویژه‌ای توجه شود؟

معتقدم‌رشد کمی در مقاطع تحصیلات تکمیلی متوقف‌شده و امروزه می‌بینیم در برخی دانشگاه‌ها مانند دانشگاه‌های غیرانتفاعی در این حوزه با کاهش ورودی مواجه هستیم، بنابراین از حیث کمی عملاً رشد متوقف‌شده و این مساله درستی است؛ چراکه رشد نسل جوان ما کاهش پیدا کرده و به تبع تقاضا برای ورود به دانشگاه کم شده، ازسوی دیگر تבותاب مدرک‌گرایی در کشور فروکش کرده است. البته ظرفیت دانشگاه‌های معتبر برای پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی ثابت‌مانده اما ظرفیت دانشگاه‌های سوم و چهارم به‌خصوص غیرانتفاعی‌ها کاهش چشمگیری داشته است. با این حال از حیث کیفی همان‌طور که آمارهای جهانی نشان می‌دهد با رشد همراه هستیم که باید این مهم‌را حفظ و ارتقا دهیم. معتقدم بیشتر باید به نیازهای داخلی کشور توجه‌شود و در راستای اثرگذاری بیشتر دانشگاه‌ها در چرخه اقتصادی کشور حرکت کنیم.

با توجه به شرایط تحریمی کشور، دانشگاه‌ها از لحاظ عملی این توانایی را دارند که تمام یا اکثر نیازهای کشور را پاسخ دهند؟

امروزه همه دنیا به‌هم وابسته هستند و این‌طور نیست که بگوئیم باید مستقل باشیم و استفاده از بحث‌های علمی دیگر کشورها باید یکی از اولویت‌های اصلی کشور باشد، از این‌رو حتماً باید ارتباطات قوی با دنیا داشته باشیم و این مساله نیز باید دوطرفه باشد، یعنی هم باید در حوزه انتشار علم به دنیا فعال قطار علمی هم از تجربه دنیا استفاده کنیم و تصور می‌کنم سیاست کشور نیز بر همین است؛ چراکه وقتی به بیانات رهبری و سیاست‌های کلی نظام نگاه می‌کنیم به ارتقای تولیدات علمی و از طرف دیگر رفع نیازهای کشور تأکید ویژه شده است و ما باید در هر دو جهت قوی عمل کنیم.

بیش از ۲۰ شرکت دانش‌بنیان در ساخت قطار ملی مشارکت دارند

سورناستاری روز دوشنبه در مراسم رونمایی از دستاوردهای طراحی و ساخت قطار ملی مترو که به صورت مجازی برگزار شد، افزود: «هم‌اکنون ساخت یک واگن نهایی شده و امیدواریم تا پایان سال بتوانیم یک رام قطار تولید ملی را عرضه کنیم. در این روند از ۲۶ درصد به ۸۵ درصد داخلی‌سازی رسیدیم که گام بزرگی است و با حمایت از تولیدات داخلی از جوان ایرانی حمایت کنیم.» ستاری گفت: «تلاش‌های انجام‌شده ازسوی جهاد دانشگاهی برای داخلی‌سازی قطعات مترو نشان می‌دهد اگر بخوایم، می‌توانیم به موفقیت برسیم و برای به حرکت درآوردن این اکوسیستم باید یک اراده کلی داشته باشیم.» وی افزود: «قرارداد ساخت قطار ملی تیرماه سال گذشته با شهرداری تهران بسته شد و برای این پروژه ۲۰ تا ۳۰ شرکت دانش‌بنیان به کار گرفته شدند.»

آزمون ارشد پزشکی ۲۳ و ۲۴ مرداد برگزار می‌شود

آزمون کارشناسی ارشد رشته‌های گروه پزشکی سال ۹۹ در نوبت صبح و عصر پنجشنبه این هفته و صبح و عصر جمعه در ۲۵ حوزه امتحانی با رقابت ۸۱ هزار و ۱۷ داوطلب برگزار می‌شود. آزمون نوبت صبح از ساعت ۷:۳۰ صبح شروع و آزمون راس ساعت ۹ صبح برگزار می‌شود. همچنین، روند آزمون نوبت عصر از ساعت ۱۴:۳۰ عصر آغاز شده و آزمون راس ساعت ۱۶ عصر برگزار می‌شود. براساس اعلام معاونت فرهنگی - دانشجویی وزارت بهداشت مدت زمان پاسخگویی به سوالات در رشته آمار زیستی ۱۱۰ دقیقه، رشته مهندسی پزشکی بیوالکترونیک ۱۲۰ دقیقه و بقیه رشته‌ها به‌مدت ۱۶۰ دقیقه است. همچنین زمان دریافت کارت ورود به جلسه از روز گذشته ۱۹ مرداد آغاز شده و روز سه‌شنبه ۲۱ مرداد ماه ادامه دارد، داوطلبان توجه داشته باشند از روز داوطلبان فاقد کارت ورود به جلسه آزمون و کارت شناسایی (کارت ملی یا شناسنامه)، به جلسه آزمون معافت می‌شود.